

گفت‌وگو با معاون وزیر کار:

بنگاه‌های زودبازده ورشکسته نیستند

● سید ابراهیم علیزاده

■ با وجود همه انتقادات به طرح بنگاه‌های زودبازده، در جلسه‌های اخیر شورای عالی اشتغال به نظر می‌رسد در مورد این طرح تصمیمات جدیدی گرفته شده است؟ آیا روند کار این طرح تغییر نخواهد کرد؟

در جلسه اخیر شورای عالی اشتغال در مورد بنگاه‌های زودبازده تصویب شده برای آن طرح‌هایی که به بهره‌برداری رسیده و فعال هستند، سرمایه در گردش به میزان ۱۱ هزار میلیارد تومان در نظر گرفته شود تا به پایداری آنها کمکی صورت بگیرد و بتوانند بتدریج به بنگاه‌های خوشه‌ای و بالادستی متصل شوند و به سمت بنگاه‌های پایدار سوق پیدا کنند. البته این ۱۱ هزار میلیارد تومان جدای از اینکه برای تأمین سرمایه در گردش طرح‌های بهره‌برداری رسیده، است، برای دو بخش طرح‌های نیمه‌تمام و طرح‌هایی که در بانک‌ها تصویب شده‌اند نیز خواهد بود. یعنی طرح‌هایی که یا قراردادشان در بانک عقد شده و بعضی از اقساط خود را گرفته‌اند، اما همه تسهیلات خود را دریافت نکرده‌اند و یا اینکه طرح‌هایی که بانک قبول دارد آن طرح‌ها توجیه فنی و اقتصادی دارند و منابع باید برای آنها تأمین شود، اما هنوز به مرحله عقد قرارداد نرسیده‌اند.

■ طرح‌های جدید بنگاه‌های زودبازده پذیرفته نخواهد شد؟

در مورد طرح‌های جدید بنا شده که پیش‌بینی اعتبار آنها مشخص شود و در جلسات بعدی شورای عالی اشتغال که پیشنهاد آن مطرح شود، برای طرح‌های جدید هم تصمیم‌گیری خواهند کرد.

■ برای این ۱۱ هزار میلیارد تومان چه میزان شغل پیش‌بینی شده که با صرف آن مشاغل جدیدی ایجاد شود؟

پیش‌بینی ما این است که اگر این ۱۱ هزار میلیارد تومان پرداخت شود، حداقل ۶۰۰ هزار شغل جدید می‌توانیم داشته باشیم.

و تقاضای نیروی کار در بازار کار کشورمان به رقم ۹۲۰ هزار شغل ایجاد شده طی سال‌های برنامه چهارم در مقابل رقم یک میلیون و ۲۰۰ هزار فرصت شغلی مورد نیاز در این سال‌ها اشاره می‌کنند که در نهایت نتیجه آن نرخ بیکاری ۱۱،۹ درصدی در پایان سال پایانی برنامه چهارم شد. این در حالی است که نرخ بیکاری مدنظر برنامه چهارم ۸،۴ درصد بود. عبدالوهاب همچنین در تشریح محقق نشدن نرخ بیکاری مدنظر برنامه چهارم هم در کنار برآورد اشتباه برنامه از میزان مورد نیاز شغل طی این سال‌ها، به نقش بحران اقتصادی و کاهش سرمایه‌گذاری در کشور اشاره می‌کند. وی همچنین در برآورد وضعیت آینده اشتغال کشور با اشاره به نرخ بیکاری هفت درصدی پیش‌بینی شده در برنامه پنجم عنوان می‌کند: برای رسیدن به این نرخ بیکاری سالانه یک میلیون و ۱۰۰ هزار فرصت شغلی باید ایجاد شود. برای تحقق این نرخ نیز از جمله برنامه‌های اشتغال‌زایی که معاون وزیر کار آنها را برمی‌شمرد، بنگاه‌های زودبازده، توسعه مشاغل خانگی، اعزام نیروی کار و تأسیس شرکت‌های مشاوره خدمات و اطلاع‌رسانی کارآفرینی است که در مورد هر کدام توضیحاتی می‌دهد.

گفت‌وگو با معاون سرمایه انسانی و توسعه اشتغال وزارت کار را می‌توان به چهار بخش بررسی آخرین وضعیت بنگاه‌های زودبازده، بیان نتایج اولیه سرشماری بنگاه‌های زودبازده و دلایل اختلاف در میزان انحراف‌های اعلام شده از بررسی این بنگاه‌ها، بررسی عرضه و تقاضای نیروی کار در بازار کار و دلایل محقق نشدن نرخ بیکاری مدنظر برنامه چهارم و روند سعودی آن تقسیم کرد. وی در مورد شبیهاتی مبنی بر ورشکستگی بنگاه‌های زودبازده نیز که از سوی مقامات وزارت کار بیان شده است، توضیحاتی می‌دهد و آن را تأیید نمی‌کند.

حمید حاجی عبدالوهاب در بررسی وضعیت بنگاه‌های زودبازده به موضوع در نظر گرفتن ۱۱ هزار میلیارد تومان با پیش‌بینی حداقل ۶۰۰ هزار شغل جدید برای بنگاه‌های زودبازده اشاره می‌کند و در مورد روند پرداخت تسهیلات به این بنگاه‌ها اذعان می‌کند: می‌دهند اما روند کند است. وی در مورد میزان انحرافات هم که در مورد بنگاه‌های زودبازده تاکنون مطرح شده است، هیچ کدام را تأیید نمی‌کند و این میزان را همان چهار درصدی می‌داند که پیش از این وزارت کار در بررسی‌ای اعلام کرده بود. به زعم او، علت اختلافات در میزان انحراف‌ها، تفاوت در تعاریف از این انحراف است. معاون وزیر کار در بخشی دیگر در بررسی وضعیت عرضه

■ این میزان شغل طی چه مدتی ایجاد خواهد شد؟

در این مورد بحث بر این است که اگر ما امسال بتوانیم بخشی از اینها را عملیاتی کنیم و اگر این طرح‌های مصوب، امسال اعتبار بگیرند و کار را شروع کنند، استمرار آن به سال بعد کشیده خواهد شد.

■ در مورد وضعیت حال حاضر بنگاه‌های زودبازده خبر دارید که وضعیت پرداخت تسهیلات به این بنگاه‌ها چگونه است؟

می‌دهند اما روند کند است که حالا با این رقم‌هایی که قول دادند ان‌شاءالله شتاب پیدا می‌کند و امیدواریم سرعت بیشتری داشته باشد.

■ ضمانتی هم وجود دارد که بانک‌ها این میزان اعتبار را پرداخت کنند و یا اینکه از این طریق بانک‌ها حتما مکلف به پرداخت این تسهیلات شوند؟

برای بانک‌هایی که مشکل منابع داشتند، بنا شده بانک مرکزی خط اعتباری در اختیارشان بگذارد که ان‌شاءالله این مشکل منابع بانکی هم حل شود.

■ در زمینه دریافت تسهیلات برای ضمانتی که واحدها باید در اختیار بانک‌ها بگذارند، تغییری رخ نداده است؟

مثل سابق است. اولاً که بانک باید بپذیرد طرح معرفی شده توجیه فنی و اقتصادی دارد یا نه و بعد هم باید وثیقه بگیرد. ما در سیستم و کار بانک دخالتی نمی‌کنیم. بعد از اینکه بانک تصویب کرد و کارگروه هم تأییدش کرد، به مرحله عقد قرارداد می‌رسد.

■ بتازگی آماری از سوی سازمان بازرسی مبنی بر انحراف ۳۰ درصدی بنگاه‌های زودبازده مطرح شده بود. رویکرد وزارت کار نسبت به این آمار چگونه است؟

مواردی که به این ترتیب مطرح شده قابل قبول نیست و گزارشی توسط وزارت کار تحت نظارت مرکز آمار با همکاری بخش خصوصی در سطح وسیعی انجام شده است که نتیجه آن بزودی اعلام خواهد شد. این بررسی از کل طرح‌ها و به نوعی سرشماری از همه بنگاه‌های زودبازده است.

■ آیا میزان انحراف بنگاه‌های زودبازده در این سرشماری همان ۳۰ درصد اعلام شده توسط سازمان بازرسی نیست؟

نتیجه آن مغایر این مواردی است که تا به حال اعلام شده است، اما جزئیات نتیجه این سرشماری تا هفته آینده اعلام خواهد شد. ما این ۳۰ درصد و موارد دیگر را تأیید نمی‌کنیم.

■ این میزان به آن رقم چهار درصدی که پیش از این خود وزارت کار در بررسی‌ای اعلام کرده بود، نزدیک است؟

میزان انحراف حدود همان چهار درصد است. البته این رقم مربوط به عدم اجرائت و بقیه موارد باید بررسی شوند. از طرف دیگر ما واقعا نمی‌توانیم بگوییم بقیه موارد هم ۱۰۰ درصد درست هستند. اینها باید بررسی شوند و یک بررسی حسابرسی می‌خواهد که این کار حسابرسی در فاصله کوتاه امکان‌پذیر نیست.

■ جدای از این دو میزان انحراف، پیش از این،

با ارائه گزارش سرشماری از بنگاه‌های زودبازده خیلی از مسائل شفاف خواهد شد. هم‌اکنون اکثر بنگاه‌هایی که اعتبار گرفته‌اند فعالند و در مورد بنگاه‌های

زودبازده وضعیت چنین چیزی که اعلام شده نیست. در تشریح این گزارش و بررسی از بنگاه‌های زودبازده گزارش خواهند داد که عمده بنگاه‌های زودبازده‌ای که تسهیلاتی از بانک‌ها دریافت کرده‌اند همچنان مشغول به کار هستند و در آستانه ورشکستگی نیستند

توسط مرکز پژوهش‌های مجلس میزان انحراف بنگاه‌های زودبازده ۸ درصد و توسط بانک مرکزی ۴۳ درصد و از سوی معاونت مبارزه با جرایم اقتصادی پلیس آگاهی ناجا (بنا بر بررسی سازمان بازرسی کشور) ۵۰ درصد اعلام شده بود و وزارت کار هم هیچ کدام را تأیید نکرده بود و این میزان را کمتر از ۴ درصد اعلام می‌کرد. علت این اختلاف در میزان انحراف بنگاه‌های زودبازده چیست؟

باید واژه انحراف معنا شود و معمولاً تعاریف با هم متفاوت است. تعریف وزارت کار از انحراف بنگاه‌های زودبازده این گونه است که انحراف را عدم اجرای طرح‌ها می‌داند که طبق این بررسی ما، عمده طرح‌ها اجرا شده‌اند. اما در بررسی سازمان بازرسی انحراف این گونه تعبیر شده که اعتبار در جایی دیگر صرف شده است.

■ علاوه بر بحث انحراف بنگاه‌های زودبازده، مدتی قبل یکی از مدیران وزارت کار در گفت‌وگویی گفته بود ۳۰۰ هزار بنگاه زودبازده در آستانه ورشکستگی هستند که در صورت حمایت نشدن از بین خواهند رفت و ۹۰ درصد مشاغل ایجاد شده توسط بنگاه‌های زودبازده نابود خواهند شد. آیا این موضوع را تأیید می‌کنید؟

خیر. با ارائه گزارش سرشماری از بنگاه‌های زودبازده خیلی از مسائل شفاف خواهد شد. هم‌اکنون اکثر بنگاه‌هایی که اعتبار گرفته‌اند فعالند و در مورد بنگاه‌های زودبازده وضعیت چنین چیزی که اعلام شده نیست. در تشریح این گزارش و بررسی از

بنگاه‌های زودبازده گزارش خواهند داد که عمده بنگاه‌های زودبازده‌ای که تسهیلاتی از بانک‌ها دریافت کرده‌اند همچنان مشغول به کار هستند و در آستانه ورشکستگی نیستند.

■ این سخنان شما به منزله آن است که مشاغل ایجاد شده توسط بنگاه‌های زودبازده پایدار بوده‌اند؟

خیر. شغل فرق می‌کند. اینکه بنگاه‌های زودبازده فعال هستند، با بحث ایجاد اشتغالی که توسط این بنگاه‌ها محقق شده، متفاوت است که جزئیات بیشتر آن در گزارش تشریحی این بررسی از بنگاه‌های زودبازده ارائه خواهد شد. در حال حاضر در کنار واحدهایی که فعالند و کار می‌کنند، واحدهایی هم وجود دارد که فعال نیستند و در حالت راکد به سر می‌برند، اما از طریق این واحدها شغل ایجاد شده بود. البته در کنار اینها واحدهایی هم هستند که هر چند برای ایجاد شغل اعتبار دریافت کرده بودند، طرح آنها اجرا نشده است که همه اینها در این بررسی گزارش شده است.

■ از این بحث که بگذریم، موضوع عرضه و تقاضای نیروی کار در کشور را چگونه ارزیابی می‌کنید؟ وضعیت این شاخص‌های بازار کار کشور چگونه است؟

مرکز آمار سالانه اطلاعات تعداد شاغلان و متقاضیان نیروی کار را اعلام می‌کند که می‌توان مابه‌التفاوت آن را محاسبه کرد.

■ شما به عنوان یکی از معاونان وزارت کار اکنون در برنامه‌ریزی‌های خود چه عددی را ملاک قرار داده‌اید که با توجه به آن، برای متقاضیان ورود به بازار کار سالانه شغل ایجاد کنید؟

این بحث مربوط به برنامه پنجم توسعه است که در آن برای رسیدن به نرخ بیکاری ۷ درصد مطرح شده که سالانه یک میلیون و ۱۰۰ هزار فرصت شغلی باید ایجاد شود و در مجموع این سال‌ها نیز میزان شغل‌های ایجاد شده ۵۵۰۰ شغل خواهد شد.

■ این میزان در برنامه چهارم چگونه بود؟ برای سال‌های برنامه چهارم در خود برنامه ذکر شده بود که سالانه ۹۲۰ هزار فرصت شغلی جدید ایجاد شود که با تحقق آن نرخ بیکاری به ۸,۴ درصد کاهش بیابد.

■ آن وقت نرخ بیکاری پایان برنامه به چه میزان رسید؟

نرخ بیکاری در سال گذشته به ۱۱,۹ درصد رسید که نسبت به سال ۸۷ بیش از ۱,۵ درصد افزایش داشته است.

■ علت این افزایش را در چه می‌بینید؟ به این دلیل که میزان برآورد فرصت شغلی جدید برآورده شده در برنامه چهارم چندین هزار شغل کم بود.

■ در این مورد توضیح بیشتری می‌دهید.

در عمل طی سال‌های برنامه چهارم، سالانه یک میلیون و ۲۰۰ هزار شغل نیاز داشتیم اما این رقم در برنامه چهارم کمتر عنوان شده بود. ظرفیت دانشگاه‌ها هم، بخصوص در مورد زنان، طی این سال‌ها بشدت افزایش یافت که دیگر نسبت دختر به پسر دانشجو

هم به ۶۰ - ۴۰ رسیده است. از سوی دیگر در سال گذشته مشکلات مربوط به بحران اقتصادی هم بود که به همین دلیل نرخ بیکاری خیلی از کشورها بیش از این افزایش یافت و در مقایسه با آنها افزایش ما خیلی بهتر بود. همچنین میزان سرمایه‌گذاری سال گذشته در کشور ما نیز کم شده بود.

■ در این چهار سال برنامه چهارم چقدر شغل جدید ایجاد شد؟
رقمی نزدیک به همان ۹۲۰ هزار شغل جدید که در برنامه ذکر شده بود، ایجاد شد.

■ سهم بنگاه‌های زودبازده از این میزان شغل جدید چقدر است؟
طی سه سال اجرا، طرح بنگاه‌های زودبازده بیش از یک میلیون و ۱۶۰ هزار شغل ایجاد کرد که سالانه بیش از ۳۸۰ هزار شغل می‌شود.

■ باقی شغل‌های ایجاد شده چگونه به وجود آمدند؟
باقی این شغل‌ها از طریق طرح‌های بزرگ صنعتی و بخش‌های معدنی که سرمایه‌گذاری در آنها صورت گرفت و علاوه بر این، مقداری از مشاغل نیز در مراکز صنعتی یا در بخش‌های کشاورزی، خدمات، خودروسازی، پتروشیمی و IT ایجاد شده‌اند.

■ به جز طرح بنگاه‌های زودبازده، در دولت دهم برای اشتغال‌زایی چه طرح‌هایی دنبال خواهد شد؟
یک طرح که مراحل قانونی خود را طی می‌کند،

ساماندهی کسب‌وکار و مشاغل خانگی است. در این مورد ستادی هم تشکیل خواهد شد و با توجه به اینکه یکی از مشکلات این طرح تأمین سرمایه است، با هماهنگی دستگاه‌های ذی‌ربط راهکارهای تسهیل آن و شرایط ایجاد اشتغال در خانه فراهم خواهد شد.

■ ظرفیت ایجاد شغل جدید توسط این طرح چقدر است؟
در مرحله اول، باید این مشاغل شناسایی شوند. اما به هر حال در نظر داریم از این طریق به یک میلیون شغل جدید دست پیدا کنیم.

■ آن وقت فکر می‌کنید این مشاغل پایدار خواهند بود؟
طراحی این شغل‌ها به این صورت است که با خوشه‌ای باشند تا بتوانند رقابت کنند و با اینکه به بنگاه‌های بزرگ بالادستی متصل شوند.

■ اعتبار این طرح به چه میزان است؟
اعتبار مورد نیاز برای این طرح رقم زیادی نیست و یکی از روش‌هایی است که با سرمایه محدود هم می‌شود از طریق آن شغل ایجاد کرد. بخش دیگر این است که همه افرادی که در مجموعه منازل کار می‌کنند محصول خود را به شکل مستقیم در خانه‌ها عرضه نکنند و از طریق عرضه محصولات در بازارچه‌های شهری توسط شهرداری‌ها این موضوع دنبال شود. همچنین تأکید داریم این مشاغل خانگی تنها برای اعضای خانواده باشد.

■ طرح دیگر برای اشتغال‌زایی چیست؟
بحث دیگر این است که حرکتی گسترده برای اعزام نیروهای ماهر به خارج از کشور داشته باشیم. لازمه آن هم این است که هماهنگی‌هایی با وزارت امور خارجه و دستگاه‌های محور مذاکرات در این زمینه، مانند وزارتخانه‌های بازرگانی و کشاورزی، صورت گیرد. در این زمینه صدور خدمات فنی و مهندسی هم مدنظر است.

■ هدف برای اعزام نیروی کار چه تعداد است؟
پیش‌بینی کردیم از سقف ۱۰۰ هزار نفری که تحقق آن در برنامه چهارم پیش‌بینی شده بود و به دلیل ساختار نامناسب در تحقق آن موفق نبودیم بیشتر اعزام نیروی کار داشته باشیم.

■ سیاست دیگری هم برای اشتغال‌زایی مدنظر دارید؟
موضوع دیگر تأسیس شرکت‌های مشاوره خدمات و اطلاع‌رسانی کارآفرینی است که طی برنامه‌ای پنج ساله باید این شرکت‌ها سرعت گسترش پیدا کنند، چرا که در شرایط حال حاضر متقاضیانی در بین جوانان کشور برای سرمایه‌گذاری وجود دارند اما آنها به یک مشاوره نیاز دارند. در این شرکت‌ها حتما کارآفرینان شناخته شده فعالیت خواهند کرد.

■ بخش خصوصی هم نقشی در این طرح دارد؟
بله. کل کار توسط بخش خصوصی دنبال خواهد شد. ■

فرم اشتراک

با تشکر از بذل عنایت شما در خصوص اشتراک ماهنامه بازار بین الملل، نکات زیر را به استحضار می‌رساند. دوره اشتراک و وجه آن با احتساب هزینه پست در جدول زیر مشخص شده است. علاقمندان ساکن تهران می‌توانند با یک تماس تلفنی با شماره ۸۸۸۷۷۸۵۰ و تلفکس ۸۸۸۷۷۸۵۲ مشترک شوند.

دانشجویان و اعضای هیئت علمی با ارسال فتوکپی تحصیلی و کارت شناسایی خود از اشتراک با تخفیف ۵۰ درصدی استفاده خواهند نمود.

نوع اشتراک	یکساله (ریال)	دوساله (ریال)
پست عادی	۱۲۰/۰۰۰	۲۴۰/۰۰۰
پست سفارشی	۱۴۰/۰۰۰	۲۸۰/۰۰۰
ویژه هیئت علمی و دانشجویان	پست عادی	۶۰/۰۰۰
	پست سفارشی	۷۰/۰۰۰

مشخصات دریافت کننده

شناسنامه (کد) اشتراک :

نام : ..... نام خانوادگی : .....

تاریخ تولد / تاریخ تأسیس : ..... تحصیلات : .....

شغل : ..... سمت : ..... به پیوست فیش بانکی شماره : .....

به حساب جاری ۱-۳۰۱۹۹۰-۲۰-۸۰۱ بانک سامان، شعبه آفریقا ..... ارسال می‌شود.

مدت درخواست : یکساله دوساله تعداد از هر شماره .....

شروع از شماره .....

نشانی : .....